

บทที่ 3

ดัชนีความเชื่อมั่น
ของวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อม
ปี 2560 และปี 2561

3.1 ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SME ภาคการค้าและบริการ ปี 2560 และปี 2561

พิจารณาดัชนีความเชื่อมั่นภาคการค้าและบริการของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในปี 2560 พบว่า มีเพียงเดือนเมษายน กรกฎาคม และธันวาคมเท่านั้น ที่ค่าดัชนีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่เกินกว่าค่าฐานที่ 50 โดยค่าดัชนีความเชื่อมั่นในปัจจุบันของปีนี้ปรับตัวลงมาอยู่ในระดับต่ำที่สุดในเดือนกันยายน โดยมีค่าดัชนีความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 45.7 ในขณะที่เดือนที่ค่าดัชนีความเชื่อมั่นปรับตัวเพิ่มขึ้นสูงที่สุดของปี 2560 ได้แก่ เดือนธันวาคม อยู่ที่ระดับ 54.7

- ในส่วนของปัจจัยบวก ได้แก่ สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวโดยรวมมีความคึกคักอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี 2560 โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจากปีก่อน เป็นผลจากการที่ภาครัฐมีการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง การลดหย่อนภาษีเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในจังหวัดท่องเที่ยวรอง มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยววิถีไทย ในส่วนของการลงทุนของภาคเอกชนมีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่องจากปีก่อน และการลงทุนภาครัฐมีการขยายตัวได้ดีทั้งจากโครงการลงทุนขนาดใหญ่ด้านการคมนาคมและโครงการลงทุนขนาดเล็กที่กระจายไปสู่ท้องถิ่นซึ่งมีนโยบายเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งมาตรการสนับสนุนการให้สินเชื่อกับผู้ประกอบการ SME ของภาครัฐ

- ในส่วนของปัจจัยลบ ได้แก่ ราคาน้ำมันเบนซินและดีเซลปรับตัวเพิ่มขึ้น ต้นทุนค่าไฟฟ้า Ft ในปี 2560 ปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย สถานการณ์อุทกภัยในภูมิภาคต่าง ๆ ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรสำคัญได้รับความเสียหาย ส่งผลให้ดัชนีราคาผลผลิตมีการหดตัวจากปีก่อน อย่างไรก็ตามภาครัฐมีมาตรการเพื่อกระตุ้นการบริโภคของประเทศออกมาเป็นระยะ ๆ อาทิ มาตรการบัตรสวัสดิการของผู้มีรายได้น้อย มาตรการซื้อช่วยชาติ และมาตรการในการช่วยเหลือเกษตรกรและบรรเทาผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วม

องค์ประกอบของปัจจัยกำหนดค่าดัชนีในปัจจุบัน ได้แก่ ด้านยอดจำหน่าย การจ้างงาน ต้นทุน การลงทุน และกำไร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่นำมาใช้ในการคำนวณดัชนีความเชื่อมั่นภาคการค้าและบริการ พบว่า ดัชนีที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าดัชนีความเชื่อมั่นในภาพรวม ได้แก่ ความเชื่อมั่นในองค์ประกอบด้านยอดจำหน่าย และกำไรเป็นหลัก

- ดัชนีความเชื่อมั่นด้านยอดจำหน่ายและกำไรมีการเคลื่อนไหวของค่าดัชนีในระดับและทิศทางที่สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นในด้านยอดจำหน่ายและกำไรในระดับที่ไม่ดีนัก เนื่องจากมีเพียงเดือนเมษายน 2560 กรกฎาคม 2560 ธันวาคม 2560 มกราคม 2561 และเมษายน 2561 เท่านั้นที่ค่าดัชนีอยู่ในระดับสูงเกินกว่าค่าฐานที่ 50

- องค์ประกอบด้านการจ้างงานและการลงทุน ค่าดัชนีความเชื่อมั่นมีการเคลื่อนไหวในระดับที่มีเสถียรภาพ โดยมีค่าดัชนีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับค่าฐานที่ 50 โดยตลอด ซึ่งองค์ประกอบด้านการลงทุนมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ดีต่อเนื่อง

- ดัชนีความเชื่อมั่นด้านต้นทุน เป็นเพียงองค์ประกอบเดียวที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าฐานโดยตลอด

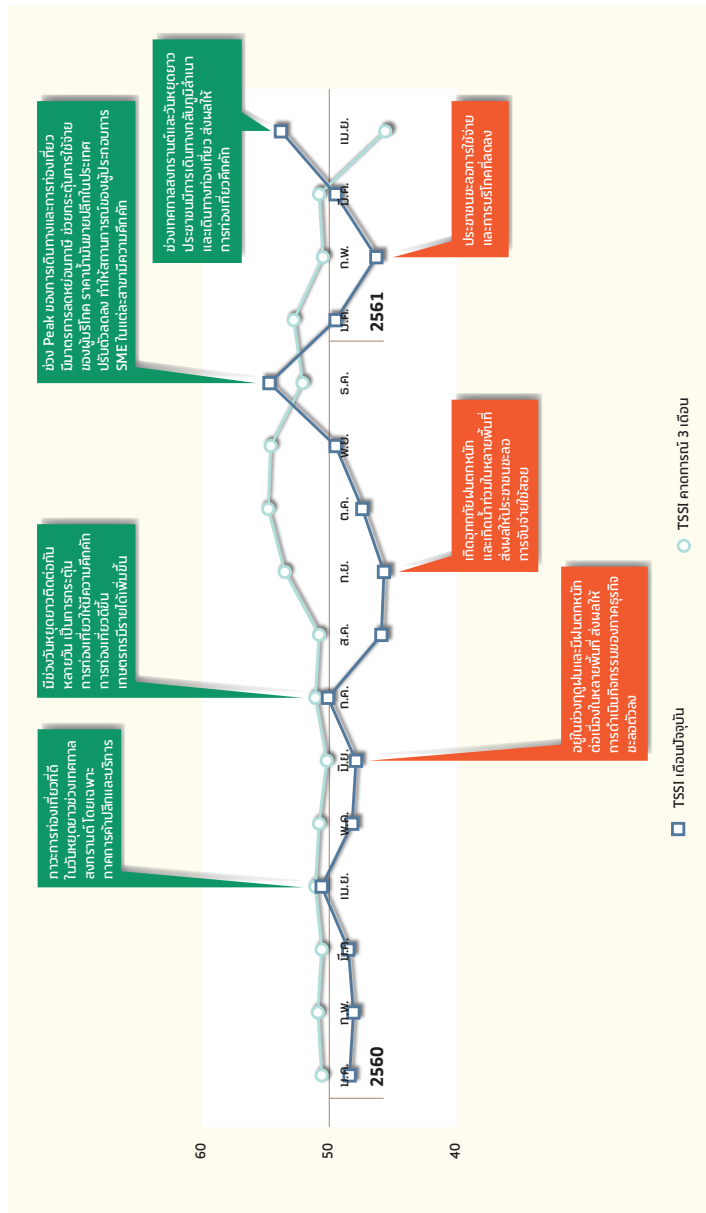
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการภาคการค้าและบริการในช่วงไตรมาสแรกของปี 2561 ผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นทั้งในปัจจุบันและคาดการณ์ 3 เดือนข้างหน้าปรับตัวในทิศทางที่ลดลง โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวลดลงทั้งในปัจจุบันและคาดการณ์ คือ ด้านยอดขายและกำไรเป็นหลัก เนื่องจากค่าดัชนีมีการเปลี่ยนแปลงในระดับสูง

- ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าดัชนีความเชื่อมั่นในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ในส่วนของปัจจัยบวก ได้แก่ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของรัฐโดยการดำเนินนโยบายและออกมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยสำหรับด้านผู้ประกอบการ ภาครัฐมุ่งเน้นนโยบายสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งโดยมีมาตรการทั้งเป็นตัวเงิน อาทิ มาตรการสินเชื่อเพื่อธุรกิจ SME โดยเฉพาะรายเล็กและที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน มาตรการที่ไม่ใช่ตัวเงิน อาทิ การมีศูนย์สนับสนุนช่วยเหลือ SME การส่งเสริมความรู้ทางการเงิน การส่งเสริมการมีมาตรฐานที่เหมาะสม ภาคการท่องเที่ยวยังขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.39 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

- ในส่วนของปัจจัยลบต่อความเชื่อมั่นในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ได้แก่ การประกาศขึ้นค่าแรงขั้นต่ำซึ่งสร้างความกังวลให้กับผู้ประกอบการต่อต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ในภาคการค้าและบริการ ได้แก่ ธุรกิจค้าปลีกค้าส่ง ธุรกิจก่อสร้าง ธุรกิจร้านอาหาร ที่ส่วนใหญ่จะจ่ายค่าจ้างโดยอ้างอิงกับอัตราค่าแรงขั้นต่ำเป็นหลัก การลงทุนของภาคเอกชนที่ยังคงทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ

ดัชนีความเชื่อมั่นในไตรมาสที่ 2 ของปี 2561 ค่าดัชนีความเชื่อมั่นเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ลดลงเล็กน้อย เนื่องจากในช่วงไตรมาสที่ 1 เป็นช่วงที่มีเทศกาลต่าง ๆ ที่มีผลทำให้ผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวมีการเร่งการใช้จ่ายในช่วงเทศกาล ส่งผลให้ในไตรมาสที่ 2 เริ่มกลับเข้าสู่ภาวะปกติหรือดัชนีต่าง ๆ ปรับลดลงเล็กน้อยตามฤดูกาล ถึงแม้ในช่วงไตรมาสที่ 2 จะมีเทศกาลสงกรานต์เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการเร่งการใช้จ่ายอีกครั้งก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจไทยยังได้รับแรงเสริมจากภาคการส่งออกของไทยมีการฟื้นตัวที่ชัดเจนจากการขยายตัวต่อเนื่องผนวกกับมาตรการการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SME อีกทั้งภาคการท่องเที่ยวยังคงเป็นกลไกสำคัญอีกด้านหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยภาครัฐมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศโดยการเชื่อมโยงวิถีชุมชน การส่งเสริมการตลาดโดยเน้นกลุ่มที่มีศักยภาพสูง มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใน 55 เมืองรอง เพื่อเป็นการช่วยกระตุ้นให้เกิดการเติบโตทั้งในระดับชุมชนและระดับเมือง และก่อให้เกิดการจ้างงานและการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น

ภาพที่ 3.1 ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการค้าและบริการ ปี 2560 - เมษายน 2561

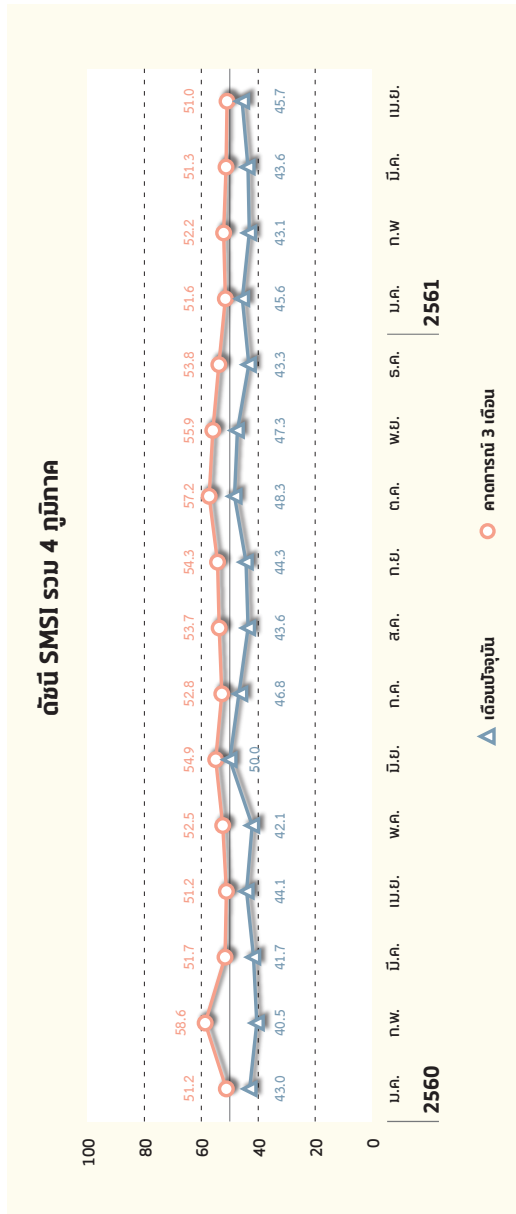
ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

3.2 ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการภาคการผลิตของ SME ปี 2560 และปี 2561

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยใน 4 ภูมิภาคสำรวจข้อมูลผู้ประกอบการ SME ในภาคการผลิต ในช่วงปี 2560 ถึงเดือนเมษายน 2561 พบว่า ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการภาคการผลิต SME ของประเทศมีระดับความเชื่อมั่นต่อการดำเนินธุรกิจต่ำ (น้อยกว่าระดับ 50) โดยมีค่าดัชนีต่ำสุดในเดือนกุมภาพันธ์ อยู่ที่ระดับ 40.5 และมีค่าดัชนีสูงสุดในเดือนมิถุนายน 2560 อยู่ที่ระดับ 50.0 จะเห็นได้ว่า แนวโน้มความเชื่อมั่นในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SME ที่เป็นภาคการผลิตของประเทศยังคงเคลื่อนไหวอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าฐาน

สำหรับดัชนีคาดการณ์ 3 เดือน ผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นต่อการดำเนินธุรกิจอยู่ระดับที่ต่ำกว่า แต่มีแนวโน้มเชื่อมั่นลดลง โดยค่าดัชนียังคงมีค่าสูงกว่าค่าฐานที่ 50

ภาพที่ 3.2 ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการภาคการผลิตของ SME รวม 4 ภูมิภาค เดือนมกราคม 2560 - เมษายน 2561

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

เมื่อพิจารณาในระดับภูมิภาค พบว่า ผู้ประกอบการ SME ในภาคการผลิตส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นต่อการดำเนินธุรกิจต่ำ ยกเว้น ภาคกลางฯ ที่มีทิศทางการเคลื่อนไหวของดัชนีที่มีเสถียรภาพคือใกล้เคียงกับระดับค่าฐานที่ 50 และไม่เปลี่ยนแปลงมากนักในแต่ละเดือน ภาคอื่น ๆ ยังคงอ่อนไหวต่อปัจจัยต่าง ๆ ทั้งด้านบวกและลบ โดยภาคเหนือเป็นภาคที่มีระดับความเชื่อมั่นต่ำที่สุด มีค่าดัชนีเฉลี่ย 37.4 ตามมาด้วยภาคอีสาน 39.4 ภาคใต้ 50.7 และภาคกลางฯ 50.7 ตามลำดับ

สำหรับแนวโน้มใน **ภาคเหนือ** พบว่า ภาคเหนือเป็นภูมิภาคที่มีระดับความเชื่อมั่นเฉลี่ย (มกราคม 2560 - เมษายน 2561) อยู่ในระดับต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ โดยมีความเชื่อมั่นสูงสุดในเดือนตุลาคม 2560 ที่ระดับ 51.3 เป็นผลจากผลผลิตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกขยายตัวดี อาทิเช่น การผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งทอประเภทผ้าลูกไม้ ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการทำงานของกิจการในปัจจุบัน ได้แก่ ราคาน้ำมันและค่าขนส่ง ราคาค้นทุนสินค้า และค่าแรงงาน ภาวะเศรษฐกิจในประเทศ และอำนาจซื้อของประชาชนลดลง การลดลงของความต้องการสินค้าและบริการ และมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้อัตราความเชื่อมั่นในแต่ละเดือนจะอยู่ในระดับต่ำ แต่ดัชนีคาดการณ์ 3 เดือนของผู้ประกอบการในภาคเหนือกลับอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่า ยังมองถึงปัจจัยในด้านดีในอนาคต

โดยอุตสาหกรรมการผลิตหลักของภาคเหนือที่ส่งผลด้านบวก ได้แก่ การผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นอุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นมากที่สุดและเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาคเหนือ ทำให้ความเชื่อมั่นโดยรวมในภาคเหนือปรับตัวเพิ่มขึ้น ส่วนอุตสาหกรรมที่ส่งผลด้านลบ ได้แก่ การผลิตสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภูมิภาคที่มีระดับความเชื่อมั่นเฉลี่ย (มกราคม 2560 - เมษายน 2561) อยู่ในอันดับต่ำรองจากภาคเหนือ ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเชื่อมั่นสูงสุดในรอบ 16 เดือนและมีค่าเกินกว่าฐานที่ 50 เป็นครั้งแรกในเดือนมกราคม 2561 อยู่ที่ระดับ 55.3 จากนั้นปรับตัวลดลงต่ำในเดือนกุมภาพันธ์ แต่ก็ยังมีแนวโน้มความเชื่อมั่นในทิศทางที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย

โดยอุตสาหกรรมการผลิตหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ส่งผลด้านบวก ได้แก่ การผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เป็นอุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นมากที่สุด ส่วนอุตสาหกรรมที่ส่งผลด้านลบ ได้แก่ การผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ไฟฟ้า

ภาคใต้ เป็นภูมิภาคที่มีระดับความเชื่อมั่นเฉลี่ย (มกราคม 2560 - เมษายน 2561) อยู่ในระดับใกล้เคียงค่าฐานที่ 50 ซึ่งความเชื่อมั่นมีแนวโน้มปรับตัวในทิศทางลดลงต่อเนื่องตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2560 เป็นต้นมา โดยความเชื่อมั่นต่ำที่สุดในเดือนมกราคม 2561 ที่ระดับ 37.0 เนื่องมาจากภาวะฝนตกชุกในช่วงต้นถึงกลางเดือนมกราคม 2561 ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลิตผลทางการเกษตร โดยเฉพาะยางพาราที่เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของภูมิภาค

โดยอุตสาหกรรมการผลิตหลักของภาคใต้ที่ส่งผลด้านบวกและเป็นตัวขับเคลื่อนทำให้ดัชนีความเชื่อมั่นของภาคใต้ปรับตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ไฟฟ้า รองลงมาเป็นการผลิตไม้และเฟอร์นิเจอร์ ส่วนอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมั่นน้อยสุดเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ได้แก่ การผลิตอาหารและเครื่องดื่ม

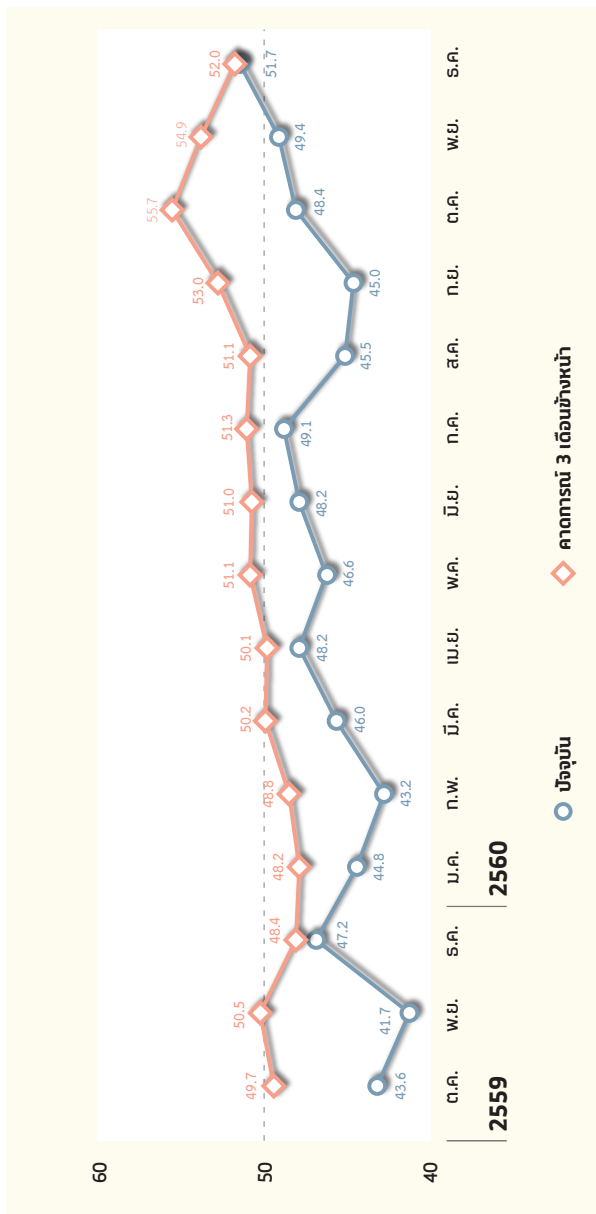
ภาคกลางรวมตะวันออก (ไม่รวม กทม.) เพียงภูมิภาคเดียวที่มีระดับความเชื่อมั่นค่อนข้างมีเสถียรภาพอยู่ในระดับใกล้เคียงค่าฐานมาโดยตลอด โดยค่าดัชนีความเชื่อมั่นเฉลี่ย (มกราคม 2560 - เมษายน 2561) อยู่ในระดับ 50.7 มีค่าสูงที่สุดและเกินค่าฐานที่ 50 ความเชื่อมั่นมีแนวโน้มปรับตัวในทิศทางเพิ่มขึ้น โดยในเดือนเมษายน 2561 อยู่ที่ระดับ 52.9 อย่างไรก็ตาม ภาคกลางฯ ได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการฟื้นตัวของธุรกิจและการลงทุน ภาคเอกชน รวมถึงการขยายตัวต่อเนื่องของภาคการท่องเที่ยว

โดยอุตสาหกรรมการผลิตหลักของภาคกลางฯ ที่ส่งผลด้านบวกและเป็นตัวขับเคลื่อนให้ดัชนีความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์ไฟฟ้า ส่วนอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมั่นน้อยสุดเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์และรถกึ่งพ่วง

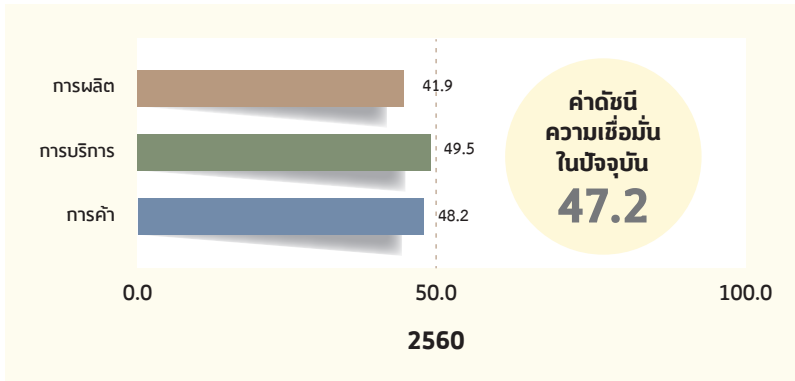
3.3 ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SME ของประเทศ (Composite Index for SME) ประจำปี 2560

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้จัดทำดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SME ของประเทศ (Composite Index for SME) จากข้อมูลของดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SME ภาคการค้าและบริการ (Trade and Service Sentiment Index: TSSI) และดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการภาคการผลิตของ SME (SME Manufacturing Sentiment Index: SMSI) โดยดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SME ของประเทศไทย ประจำปี 2560 ค่าดัชนีความเชื่อมั่นในปัจจุบันอยู่ที่ระดับ 47.2 ขณะที่ค่าดัชนีความเชื่อมั่นคาดการณ์ 3 เดือนข้างหน้าอยู่ที่ระดับ 51.5 เมื่อพิจารณาการเคลื่อนไหวตลอดทั้งปี พบว่า ดัชนีความเชื่อมั่นในปัจจุบันปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นส่วนใหญ่ โดยเพิ่มขึ้นในเดือนมีนาคม เมษายน มิถุนายน กรกฎาคม ตุลาคม พฤศจิกายน และธันวาคม ขณะที่ค่าดัชนีความเชื่อมั่นคาดการณ์ 3 เดือนข้างหน้าปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นส่วนใหญ่ โดยเพิ่มขึ้นในเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม พฤษภาคม กรกฎาคม กันยายน และตุลาคม แม้ว่าค่าดัชนีจะอยู่ต่ำกว่าค่าฐานที่ 50 เป็นส่วนใหญ่ สำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้ดัชนีความเชื่อมั่นในปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าฐานที่ 50 นอกเหนือจากปัจจัยลบที่แสดงในส่วนแรกแล้ว สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในช่วงปี 2560 นั้นผู้ประกอบการได้รับผลกระทบจากทั้งสภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่การฟื้นตัวของภาคบริการที่ควรจะเป็น ทั้งนี้เนื่องมาจากภาคการเกษตรได้รับผลกระทบจากทั้งปัญหาอุทกภัย การแข่งขันที่รุนแรงในตลาดโลก จึงส่งผลให้ในปี 2560 รายได้ภาคการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ ถึงแม้จะปรับเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนก็ตาม อีกทั้งสถานการณ์ราคาน้ำมันโลกมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และค่าเงินบาทที่ปรับตัวแข็งค่าขึ้นอย่างมากในช่วงปี 2560 ปัจจัยเหล่านี้จึงทำให้ผู้ประกอบการ SME ของประเทศไทย ยังคงมีความเชื่อมั่นในระดับที่ไม่ดีนัก

ภาพที่ 3.3 ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SME ของประเทศไทย (Composite Index for SME) ประจำปี 2560

องค์ประกอบของดัชนีในปัจจุบัน

องค์ประกอบของดัชนี 3 เดือนข้างหน้า

